CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

086

व्याकरणकौमुदी

Script: N. Nagari material: P.

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

सा। ह्रस्मास्। उभ अस्मा गोः पश्मित्र तु ग्री द्विती यास्य यो र्बनि नावो। पग का
न्यौ नवगौ गौ। स्वप्न यो षष्मा। विरास यो र्बनि नावोस्तः। बहु वव नस्मा
वनस्नसौ। उक्त विधयो रनयोः वस्मा। बहु वव नाः तयोः वस्तसो ह्माः। ते म
मा वे क वव नस्मा। उक्त विधयोः रनयोः षष्मी व तु र्थी क वव नयोः ते मे पते स्तः।
त्वा मौ द्विती या याः। उक्त विधयो द्विती ये क वव नाः तयो स्त्वा मा व तोस्तः।
सीरास्त्वा वत्र भा पी र्दाद प्रा त्ते मे पिराम्र्स्नः। स्वामी ते मे पसह्न नः पा त्नमा
मपि मौ वित्तः। स्वरः पाः नो द द लीराः पति वा मपि नोस्त नः। सो का वो नः अ२
। वः वो नो द प्रा ह्ना से वो [illegible] नवं स्नः। प क वाको त्व ष्मा द स्मा गा दे रा व क्र काः।

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

कतिङ्काको तेनेदान।३ दिनं पवत। तविभाति।०नेवांनावा ३ य आ ३ राम
नवा ३ रो वा वक्रूं वाः। अवा ३ रोत निताः स्पः। पाताते न को स्व तवत को
स्तातिवातस्यैतेन म ३ तो वानव वाऽस्याद्वै वयक्ते। वा ३ प॰ वकयो गे नैते
मा ३ राः स्पः। शनिः वा॰ मा॰ व ३ सत। कघ॰ त्वा॰ मा॰ वा नन्तेऽगाता।

(6)

व्याकरणग्रं प कौमुदी परस्य
प्रा ।।

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

न स्त्रो ईराः। संबुद्धौ राकलत्रस्यैतावनार्वो। संबुद्धिनिमित्तकार्यं कार्यो वा भग-
स्यो वैदिके रतौ। वितौर् इति। विसृज् इति। विसृ विति। म य उ ओ वो वा। मवः परस्य
उ ओ वो वास्य उ वा। किमुकं। कि। मुकुं। किमुकं। वसस्य सिद्धलान्तु-
स्वानः। पर्तेनिपात प्रकीर्तनाय। प्रकीर्तितावः। किमुकं। उको सवर्णो रा-
कलत्रस्य ह्रस्वरु। पदान्ता उको ह्रस्वो वास्य न सवर्णो वा। ह्रस्वविधि-
मौर्यौ। नसमासे। वा पदरवः। नकाकः। नतिपरे पदान्ता। किं भौ। ।
न विः। वृक्ष विः। पदान्ताः। किं। मा कृत्।। ।।इत्यच्संधिः।। ।।स्तो स्वना स्वेः।
स्वरु

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

स्वकारान्त वर्गयोः राकारान्तवर्गौ त्वाः यो मे राकारान्तवर्गौस्तः । द्विनिःरोते ।
नामस्त्रिनो ति । स्त्रवित्रु । स्त्रा क्लिवेक यः । स्वात्रु । स्त्रा त्रा न स्वप तव मेस्वप
त्वं नस्यात् । विरनः । त्रेस्वः । अनास्तुः मोझुनायोगे । धुस्यात् । नामः स्वाङ्गः ।
नामशीकते । मेसा । तद्धीका । वक्रिया । त्तौकस्ते । अपरांतादेवनोमा । परां ता
द्वगत्रिनस्प स्नो ञ्जुन । क्षिद्द स्वं तः । षद्धे । पञ्च रांता । किं । उद्दाहोः किं । स्वर्वि
सम् । मना स्ववतीनगन्नीता । अतिकोत्रं । षन्ता । षन्तावति । षन्तगर्भः । ताः
बा । तवर्गस्पष्ट कानेपनेनक्षुतण स्वम्भमः । कलां करोति । परां तेकलां करास्त्र:
वामीराः । विद्रुपः । वनोनना स्विकेन नास्तिकोवा । परः परां तस्या वनास्वि

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

केपरेनना स्तिको। वा। पतन्मनानिः। पतन्मनानिः। व्रत्य येता वा वा। नित्यं।
तस्मात् लं। विस्मातं तो। लीत व गस्यात् कावे परे पनस्य वंर्तिः। तल्लयः। वि
श्वां लिखति। स्थानना स्तिकोलः। ३३स्था स्तं तो। पुर्वस्यान्। ३३ः पनयोः स्था
स्तं तोः पुर्वसवर्णः। तस्मात् गित्य ततस्य प० वमा नि ईदोन क्रमण्णा। कार्यं
वर्णा। तने णा काव द्धतस्य पनस्य स्रो च। णा ३ः पनस्य। पनस्य च क्ष हतं
ततस्य रे वीं धन। इति सस्यघः। कतो कनि सवर्णा। दलः पनस्य क्कै लो
पो वास्या स्ववर्णा। क नि। कानि व। स्तनि कलां वनस्य। ३ान्न ते ३स्या ३ः ३ क
म्रानं ३तं तनं। कयो को नातनस्या। क स्ः पनस्य दस्या वा पुर्वर्णः सवर्णः।

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

संवादस्यना।स्य चोदस्य मयापा।।स्य स्यस्यता।श्रो वृर्गवनर्घः।
वाच्य।नि:।वाच्यनि:।रालोनि।पगा०ता।कायः पदस्य।रास्य ह्रो वास्मात्
ि।त क्विवः।तत्र।रावः।पगा०ता।क्विं।विशिष्ट।कृत्वमसीति ता०त ह्ली केन।
ततत्लोकेन।मोनस्वानः।मा०तस्य पारस्यानुस्वाने दलि।दनि०वं०रान
स्यापगा०तस्य कालि।तस्य मस्य वापगा०तस्य ते त्यानुस्वानस्या तुाय
सा०सि।वाकं स्यते।मनुस्वानस्य यथि पनसवार्गः।राक्षः।वापगा०त
स्य।त्वं०र क नो बि।त्वं०क नो बि।मो नाक्तिस नःकौ।क्विं०तेनातां पदे
सामो मस्य मपवस्यातु।सं०म्रातु।कैमपनेवा।मपदेदकादे मस्य

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

६ म्। उपसर्गादृति धातौ। उपसर्गादकारान्तादेकारे ऽरा स्यात्। प्रेजते। उपोषति। अ
वोंत्वा दिदि। अवां मध्ये यो ऽनः सत्साादिवृस्यत दिसं ऽरुं स्यात्। श
कंधादिषु पररूपं वाच्यं। तच्चटेः। शकंधुः। कर्कंधुः। कुलटा। सीमंतः के
शवेशे। सीमां ऽतो ऽन्यः। मनीषा। हलीषा। लांगलीषा। पतंजलिः॥
सारंगः पशुपक्षिणोः। सारांगो ऽन्यः। आकृतिगणो ऽयं। एवे चानि
योगे। क्वेव भोक्ष्यसे। अनियोगे किं। तवैव। ओत्वोष्ठयोः समासे वा। स्थूलो
तुः। स्थूलौतुः। बिंबोष्ठः। बिंबौष्ठः। समासे किं। तवौष्ठः। ओमाङोश्च॥ ४

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ओमि आ[stain]ऽचात्परे ररूपमेकादेशः स्यात् । शिवायोन्नमः ॥ शिवेह्य अकः
सवर्णे दीर्घः । अकः सवर्णे अचि परे दीर्घरूपमेकादेशः स्यात् । दैत्यारिः ।
श्रीशः । विष्णूदयः । होतृकारः । एङः पदान्तादति । पदान्तादेङोऽति परे
पूर्वरूपमेकादेशः स्यात् । हरेऽव । विष्णोऽव । सर्वत्र विभाषा गोः । लोके वेदे
चैङन्तस्य गोरति वा प्रकृतिभावः पदान्ते । गो अग्रम् । गोऽग्रम् । एङन्तस्य
किम् । चित्रग्वग्रम् । पदान्तस्य किम् । गोः । अनेकाल्शित्सर्वस्य । अनेकालादेशः
शित्सर्वस्य स्थाने स्यात् । इति प्राप्ते । ङिच्च । ङिदनेकालप्यन्त्यस्यैव स्यात् । अवङ्
स्फोटायनस्य । पदान्ते एङन्तस्य गोरवङ् वा । गवाग्रम् । गोऽग्रम् । गोअग्रम् ।

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

पञां ते किं। ग वि। ऊं नेव। गो नव। ए ं ऊे। गवे ं ऊः। ऊनायुतेवा। ऊनाह्ला ं बो थने वा कज
स्पाटे नवः लतो वा। लत प्रगल्भा न विनितत्वा ं। ये तेवि जिंतत्वा ं प्रकत्नास्पुः। आग।
१ क्रुकत्नाम तगौ स्व नति। क्रस्व ं लप। क्रस्व म स न ं लप सा ं क्रु ं स्पातां। सां
गोगे गज। स ं यो गे पन्ने द्रस्व ं गजस्पा तु। गीभ ं वि। गजस्पातु। गजो नेन तो
न ं त्पा स्पा यो कै कस्प या वा ं। ऊनायुतेय वा कप ं तस्प न धि वु स्पा नं त्पा
स्पा पिजो वाल्गितस्पातु। ऊे ऊव ऊत्ता ऊेवरा ता। ऊेव ऊत्ता ऊः। रति। गनोः किं। वका
नाऊकान स्पा भातु वा। आनतेः किं। कज्ञा ऊ। ये कैकय्र रू गा ं पयोगा घं। ऊऊ
ऊेडिववनं ं प्रचृत्वा ं। ऊी ऊ ऊे ऊं ं त ं। ऊिववन ं प्रगल्भास्प ं क्रुं स्पातु। रू नी पसौ।

CSU Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

विस्पृ२ औ। ग॰ गे अमु। गार्गी वो लक्ष्येति तु२ वार्घेवरा वोवारा वोवावो थ्याः। अ स्मो
मात। अस्मात्मना वी३ तो प्रगृह्यौ स्तः। अमीडीराः। नामक आवमु आस्सा सो
मा किं। अ म के त्वा। अस्य तिम्ना अ रूणा १ का रो पानुवर्तेत। वा३ ओ स्तवे। अ ख्या
घाख्या२ यो निपात संज्ञा स्यु३ प्रा३ अः। १ ते पितृघा। वस्तु पल रुणां॰ यल सर्वना
सूप्रयुक्ता तो। उक्त मित्य काले सो चा ते यतेन विवक्षितः। निपात प्रकारानाह। १ को
[illegible] पातसाप्रेव [illegible] प्रगृह्याः। ३ ३॰ ३ः। ३ ३ मेराः। उी व३ घे क्रिया योगे म पा रो ति वि
थौ वपः पत मात॰ चित॰ विंचाबा कास्मन ना ता वो नचिता। आप्१ वं॰ तु मन्यसे। आ १
वं॰ किल तत्। अन्याल चित्। उी व३ त्तं॰ अन्तं॰ ओ त। औ १॰ तो निपातः प्रगृह्याः।

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

माघ० गोधूलिवकाइत्यः॥

[illegible]

४ [illegible] । केन येविवितयेनावकः पावकः। कृ

तो येनव्रतायो। या गौवत्सयेऽस्ति तेनवाकोस्तः। गकारं नाका० नयुवनिमातनाग

धूलिः। धातोस्तविभिन्नस्यैव। या गौवत्सयेषवेया तोनेवस्व इति ताडेनाः तं नि

मेतस्योवनानायस्पालकं। अवरूपलानां। तं० निमित्तस्यैवेतिकिं। उप

ते। उपयतह कालअ यो राक्षा। कृतानां। जयाः। राकाणं किं। केन। के

न। योगाः केवं पावं कवं मनः। कैवल्यमात्रो। क्रेतानः क्रीतीकृतिः

बधाऽवतोपसावितं क्रयां। क्रेयमनावाक्रयणा कमितार्थः।

सानेकृताः। अदेगृतास्वं कस्यादात। तपनकेवलस्या। तपनस्ता रक्षा

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

वाउञ्। अर्धमात्रा स्यमकालस्योव संज्ञास्यात्। आउताः। अवर्णादिवर्णेषु
र्वपरयो रेको गता। उरोः सं हिता यां। उचे उः। गं गो उकं। उपदेशोऽननासि
करता। उपदेशो न नासिको ऽ सं ज्ञं स्यात्। प्रतिज्ञा ननासिक्याः पाणिनीयाः।
लण् सूत्रस्था वर्णो न सह्ये वार्धमात्रो ने वो रे नल यो। सं ज्ञा। उनातिपन्नः। रुउ
तत्रिं रातः सं ज्ञे त्यु क्तं। तस्था ने यो अण् सत्रपन्नः स्यं ने वप्रव र्तते। क
थिंः। तवल्कानः। लोपः स्थाकलमस्या। अ वेणिवृ र्ययोः १३ नं तयो र्ववयो
र्लिो पो शिपने। पूर्वत्रासिद्धं। सापादसाप्तां ध्यायी। प्रतितिपाद्यासि
द्धा। त्रिपाद्यामपिपूर्वं प्रतिपरं शास्त्रमसिद्धं। कतरत्। कृ नायिक।
विग्रहा। विग्रविकाक्षिणाउपतः। स्वाउयतः। वृधिनाैवृ। आ ऐच्

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

वाधिसंज्ञः स्यात् । वृद्धिरेचि । आदेचि परे वृद्धिरेकादेशो गुणापवादः । कृ
ष्णैकत्वं । गंगौघः । देवैश्वर्यं । कृष्णौत्कंठ्यं । एत्येधत्यूठ्सु । अवर्णादेजाद्योरेत्येध
त्योरूठि च परे वृद्धिरेकादेशः स्यात् । पररूपापवादः । उपैति ।
उपैधते । प्रष्ठौहः । एजाद्योः किं । उपेतः । मा भवान् प्रेदिधत् । स्वादीरेरिणोः ।
स्वैरः । स्वैरी । स्वैरिणी । अक्षादूहिन्यामुपसंख्यानं । अक्षौहिणी सेना ।
प्रादूहोढोढ्येषैष्येषु । प्रौहः । प्रौढः । प्रौढिः । प्रैषः । प्रैष्यः । ऋते च तृतीया
समासे । सुखेन ऋतः । सुखार्तः । तृतीयेति किं । परमर्तः । प्रवत्सतरकं
बलवसनार्णदशानामृणे । प्रार्णमित्यादि । उपसर्गाः क्रियायो

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

गो।प्रा।३।अः॥ क्रियायोगे उपसर्गसंज्ञाः स्युः। प्र। परा। अप। सम्। अनु। अ-
व। निस्। निर्। दुस्। दुर्। वि। आङ्। नि। अधि। अपि। अति। सु। उत्। अभि। प्र-
ति। परि। उप। पै प्रा।३।पः॥ तु का।३। यो धातवः। क्रियावाचिनो धा।३।योथा
तुसंज्ञाः स्युः। उपसर्गाद्विधातो। अवागतिः। उपसर्गादिकानां धातोः प-
रे वर्णे एकादेशाः स्युः। प्राकृति। वाक्यमापिशलेः। आ।३। उपसर्गादिकाना-
मौत्सर्गिकौ वर्णे वस्थितौ। आपिशलिव्रतानां ऊर्ध्वं। अवोनकारात्मा।
देश्यवः पनात्मा। नेपीडकानां त्मा। पनस्य यतो देवास्तः। उतिप्रा प्रे।ता
तो दि। अ विपनेरानोदेना। प्राबर्ति। यति। प्रबर्ति। यति। अदेच्चिपेन्नुवं। आ

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

॥इकोयणचि॥ इकःस्थानेयणःस्यादचि संहितायां विषये। सुधी उपास्य इति स्थि
ते। तस्मिन्निति निर्दिष्टे पूर्वस्य। सप्तमीनिर्देशेन क्रियमाणं कार्यं वर्णान्तरे
७८ णाव्यवहितस्य पूर्वस्य बोध्यम्। स्थानेऽन्तरतमः। प्रसङ्गे सति सदृशतम आदेशः ।
स्यात्। सुध्य् उपास्य इति जाते। अनचि च। अचः परस्य यरो द्वे वा स्तो न त्वचि। इति धकारस्य
द्वित्वम्। सुध्ध्य् उपास्य इति जाते। झलां जश् झशि। इति पूर्वधकारस्य दकारः। संयोगान्तस्य लो
पः। संयोगान्तं यत्पदं तदन्तस्य लोपः। अलोऽन्त्यस्य। षष्ठीनिर्दिष्टोऽन्त्यस्याल आदेशः
स्यात्। इति प्राप्ते। यणः प्रतिषेधो वाच्यः। सुद्ध्युपास्यः। मद्ध्वरिः। धात्त्रंशः। ला
कृतिः। एचोऽयवायावः। एचः क्रमादय् अव् आय् आव् एते स्युरचि। यथा
संख्यमनुदेशः समानाम्। समसंबन्धी विधिर्यथासंख्यं स्यात्।

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तयोः प्रागर्थविसर्गस्य ह्रस्वादुपध्मानीयः । अं॰ अः इत्यत्र ह्वकारवत्स्वरविसर्गौ ।
मात्राद्विस्वरात्स्वरान्वाघ्रत्ययः । अविद्यमानो ऽत् द्व्यस्वरात्स्यरसंज्ञास्यात् ॥
३ अतैवात् पतेन्तातकाराना । कृवहवधर्हतोते इतिः । तद्धेदमदत्यक्षा इदा
२ नां॰ संज्ञा । तद्येका नेकार्नौ कानः स्वं॰ रातः । वं॰ लकारो पि बाहुल्यतानां
अनुनासिकाननुनासिकानि इन द्विधा । ते नानुनासिका स्तेष्वयोद्वयोः सं॰
ज्ञा । ननः सं॰ नवकर्विसर्गिता । वाग्गाता अतिर यवः सं॰ ज्ञायः सं॰
ज्ञस्यात् । कलो नं॰ तनाः सं॰ योगः । आद्यन्तका वद्गिता कलः सं॰ योगसंज्ञा
स्युः । स्तितिस्तं॰ पदं॰ । स्तवं॰ तं॰ तिसं॰ तं॰ वपदसं॰ ज्ञं॰ स्यात् ५ पदतिसंज्ञाप्रकरणं ॥ ५

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

पसीगतोरता यनमः पुत्रतमोनमः नक्षावनरनाकः स्तीक्षुरुहानहेरु
मध्यम रीसितानुपकनोतिपातानि। गानां० मध्यमसिआं० तकौमुदी०॥८॥ॐ॥
कौमुदी
७८ ८ मरुमा। नलूकाप अ० रूपे अबुरू यवनहलमा ७ अथातनमाकातरि।
पकुपढे। अवगेउरुताराणीक्रुघवदतेवा। कपयाराबसरा। दल॥
मालेश्व ।इतिस्तुतानाप[illegible]।देसं० क्षाघीतिजकानोदवुक्षनउक्षनेनागृहः।
नाति दकानेदिनुपात्तोयं० मदिरान्तपिवा० कृता। अदानानुसारितंप
तवचं० सिथं० नविषाति। दल० त्यं०। उ० देसो० त्यं० दलहनातु। उव
देराआयोखानना०। स्तुलेवहस० वरु० स्तुता त्ता। उनवतनीये०ने
सावतप

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

स्य

मोरद्रनि०लोपः।अस्य कस्मात् उरनि०लोपस्य ध्वं स्यात्।तल्लोपः।तस्येतोलो
पस्यात्॥११॥इयो॥१॥अघोः।आरेन०तेन स्यादेता।ने०तेनेतास्यादेतस्मि।
ड्मध्य भाना०स्वस्य वस्य०रू स्यात्।अघोः।ति।अ इ उ वा॥ना०स्य०रू।
ववम्बु ऋलृ अलित्वा इयः।उकालोऽज्झ्रस्वदीर्घप्लुतः।ऊस्व ऊस्व ऊ स्व वः।दी० कालउवका
लो यस्य सोऽक्रमात् ह्रस्वदीर्घप्लुतस० रू स्यात्।स प्लुतो क ऊ आत्वात्।इति इन
त्रिधा।उच्चैरुदात्तः।नीचैरनुदात्तः।समाहारस्वरितः।स नव विधोऽपि प्रत्येकम
नुनासिकाननुनासिकत्वे इति द्विधा।मुखनासिकावचनोऽनुनासिकः।मुख
सहित नासिकयोच्चार्यमाणोऽनुनासिक स्यात्।तद्यथा०।अ इ उ ऋ ऌ वा०
प्रत्येक मष्टादशभेदाः।लवर्णस्य

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ह्वा उरा। तस्यशीर्षं तालावातु १ वा म। पद्मा उरा। तेषां द्रस्थाता वातु। तल्पास्य
त्ययन स्ववार्णि। तत्त्वा। द्विस्थानं श्वा [illegible] ता० तनप्रयन्ने स्वेत्सेत द्व
७० ३ प० यास्ययेनेत्यत त्रिघः स्ववार्णि स्यात्। नलवार्ण्यो मिघः सावनाति० वा
कां॰ न्द विसर्जनीयानां क० ठः॥ उवयरानां तालु। नह नपाणां० ष
१ पानि तुलसानां० उ० ताः॥ उपवथ्मानीयानामोष्ठौ। ष मनानां
नां० नासिका। ४ दैताः क० ठ तालु। उ दौतौः क० ठोष्ठ०। दकारस्य उ० तोष्ठः।
जिह्वामूलीयस्य जिह्वामूलं। नासिकानुस्वारस्य। अन्तोदृश्या। आत्मा० तनो
वाक्यस्य। आपः प० वर्णा। स्वरसे ह्रस्वसे पादवत्तत् उष्मणां। विवतस्य० वत्ते
१

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ग नालस्य प्रश्नप्रयत्नं स्परानि ॥ ३ ॥ ईषत्स्पृष्टम् । तस्यान्तानां ॥ ३ ॥ ईषद्विवृतमूष्म
णां ॥ विवृतं स्वराणां ॥ ५ ॥ ह्रस्वस्यावर्णस्य प्रयोगे संवृतं ॥ प्रक्रियादशायां
तु विवृतमेव ॥ बाह्यप्रयत्नस्तु एकादशधा ॥ विवारः संवारः श्वासो नादो घोषोऽघोषोऽल्प
प्राणो महाप्राण उदात्तोऽनुदात्तः स्वरितश्चेति ॥ खराविवाराः श्वासा अघो
षाश्च ॥ हशः संवारा नादा घोषाश्च ॥ वर्गाणां प्रथमतृतीयपंचमा य
णश्चाल्पप्राणाः ॥ वर्गाणां द्वितीयचतुर्थौ शलश्च महाप्राणाः ॥ कादयो
मावसानाः स्पर्शाः ॥ यणोऽन्तस्थाः ॥ शल ऊष्माणः ॥ अचः स्वराः ॥ ×क ×
ख इति कखाभ्यां प्रागर्धविसर्गसदृशो जिह्वामूलीयः ॥ ×प ×फ इति पफा
ली

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

राबो तत्र नदीकार्यं विशेषः। हे अतिचमु। अतिचम्वौ॥ अतिचम्वः। अतिचमुना। अति
चम्वां। खलपूः। ओः सुपि। धात्ववयवसंयोगपूर्वो न भवति य उवर्णः तदन्तस्यानेका
७८ १२ चोऽङ्गस्य यण् स्याद् अचि सुपि। खलप्वौ। खलप्वः। एवं सुल्वादयः। स्वभूः। स्वयंभूः। स्वयंभुवौ
भुवः। वर्षाभ्वः। वर्षाभ्वश्च। अस्य यण् स्यात् उवङोऽपवादः। वर्षाभ्वौ। इत्यादि। दृन्करपु
नःपूर्वस्य भुवो यण्वक्तव्यः। दृन्भ्वौ। दृन्भ्वः। एवं कारभूः। दृन्भ्वः कारान्तरान्तौ स्वयंभूर
वत्। धाता। धातारौ। धातारः। ऋवर्णान्नस्य णत्वं वाच्यं। धातॄणां। एवं नप्त्रादयः।
नप्त्रादिग्रहणं व्युत्पत्तिपक्षे नियमार्थं। उणादिनिष्पन्नानां तृन्तृजन्तानां चेद्
भवति तर्हि नप्त्रादीनामेवेति। तेन पित्रादीनां युत्पत्तिपक्षेपि तन्त्रं नेति। तेनेदन।

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

पितरौ। पितरः। पितरम्। शेषं धातृवत्। एवं जामातृभ्रातृप्रभृतयः। ना। नरौ। नरः। नृ च। अस्य
नामि वा दीर्घः। नृणाम्। नॄणाम्। गोतो णित्। ओकाराद्विहितं सर्वनामस्थानं णिद्वत्। गौः।
गावौ। गावः। औतोऽम्शसोः। ओतोऽम्शसोरचि आकार एकादेशः। गाम्। गावौ। गाः।
गवा। गवे। गोः। रायो हलि। अस्य आकारादेशो हलि विभक्तौ। राः। रायौ। रायः। रा
भ्याम्। इत्यादि। ग्लौः। ग्लावौ। ग्लावः। ग्लौभ्याम्। इत्यादि। इत्यजन्ताः पुंलिङ्गाः॥ ५०
श्री॥ औङ आपः। आबन्तादङ्गादुत्तरस्यौङः शी स्यात्। औङित्यौकारविभक्तेः संज्ञा। रमा।
रमे। रमाः। सम्बुद्धौ च। आप एकारः स्यात् सम्बुद्धौ। हे रमे। हे रमाः। आङि चापः। आङि ओसि च
परे आबन्तस्य एकारः। रमया। रमाभ्याम्। रमाभिः। याडापः। आपो ङितो याट्। वृद्धिरेचि। रमायै।
न

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

रमाभ्यां। रमाभ्यः। रमायाः। रमयोः। रमाणां। रमायां। रमासु। एवं गं-
दयः। सर्वनाम्नः स्याड्ढ्रस्वश्च। आबन्तात् सर्वनाम्नो ङितः स्यात् आपश्च ह्रस्वः। स-
१४ र्वस्यै। सर्वस्याः। सर्वासां। सर्वस्यां। शेषं रमावत्। एवं विश्वादय आबन्ताः।
विभाषा दिक्समासे बहुव्रीहौ। सर्वनामता वा। उत्तरपूर्वस्यै। उत्तरपूर्वायै। अपुरी
त्युक्तेर्नेह। अन्तरायै। नगर्यै। तीयस्येति वा। द्वितीयस्यै। द्वितीयायै। एवं तृतीया। अम्-
बार्थनद्योर्ह्रस्वः। हे अम्ब। हे अक्क। हे अल्ल। असं० युक्तार्थे डलकवतां न ह्रस्वो न। हे
अम्बाडे। हे अम्बाले। हे अम्बिके। जरा। जरसौ। जरे इत्यादि पक्षे रमावत्। गोपा वि-
श्वपावत्। मतीः। मत्या। ङिति ह्रस्वश्च। इयुवङ्स्थानौ स्त्रीशब्दौ नित्यस्त्री-
लिंगावीदूतौ ह्रस्वौ च इदुतौ स्त्रियां वा नदीसंज्ञौ स्तो ङिति। मत्यै। मतये। म-

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

त्वंताः। मतेः। उ उक्त्वा०। नदीसंज्ञा नामि उक्ता० पत्यस्य टे ना मुस्यात्। मत्या०।
मतौ। राषं० रु नित्वत्। एवं बुद्ध्यादयः। नित्यत नो स्त्रियां०। तिसृ चतसृ। स्त्रीलिं०ग
यो नैतयो नेतौ स्तो वित्तक्तौ। अपवन्त्यतः। तिसृ चतसृ रतो नादेशौ। विभक्ता दी ऋ ते।
नामपवादः। तिस्रः। तिस्रः। तिसृभिः। तिसृभ्यः। आमि नुडागम तिसृणां। तिसृषु। एवं चतसृणां।
मिरी पो नि। तिसृणां०। तिसृषु॥ देन वे सत्वा पु॥ दो द्वित्वा० १ द्वयोः। १। गौरी। गौर्यौ। गौ
र्यः। गौरीं०। गौर्यौ उक्त्वा ३। ए वं० नद्यादयः। लक्ष्मीः। रोषं० गौरी वत्। एवं० तन्त्रीत
र्यादयः। स्त्री। दे स्त्रि। स्त्रियाः। अस्यैत्य० ट आ दो नत्वये। स्त्रियौ स्त्रियः। वाम्
रासोः। अमिराति वा। स्त्रियावुव०ङ। स्त्रियं०। स्त्रीं०। स्त्रियः। स्त्रीः। स्त्रिया। स्त्रि
यै स्त्रियाः। पन्त्वान्तु स्त्रीणां०। स्त्रियां०। अस्त्रियोः। स्त्रीषु॥ ॥ सीः स्त्रियै

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

त्विषा। गौस्त्वे। पा। प्रयत्नयाणा। त्वरादीनामः। एषा मकारो वितक्तौ। द्विपर्यं
तानामेवेष्टिः। गौः ७। [illegible] दात्मा। २। द्वयोः ७। द्विपर्यन्तानां किं। तवान्। तवन्तौ।।
७० पा। तिलो [illegible] मि। तिपपीः। स्वर्गः। पपौ। पपाः। ऊँ पपीः। पपी पपौ पपीन्।।
पपा। पपीत्वा। पपीतिः। पपौ। पपीत्वा। पपीत्वः पपाः ७ पपौः ७। पपा। एप
पी। पपीभ्यः। वं। वात प्रमा। ३ पः। बहुसेयस्पो यस्पा सबहुसेयस्पी। गुस्त्वा।
स्पौ नदी। ३ी। ३ तौ नित्यस्त्री लिं। गौ नदीसं। ज्ञे स्तः। प्रधालिं। नम्रदाता। वा। पु
वं। स्त्रा स्पौ। पसंज्ञनित्वेपानदीवं। वक्र व्यामित्यर्थः। अं। वाधनयोर्द्र स्वभर्सं
बुधौ। हे बहुसेयस्पौ। सा। आत्मार्थाः। नत्वं। तात्पर्येण। स्त्ता माजन मः। आ
त्स्रा। माते। विपरेवाधिने ज्ञा देराः। बहु सेयस्पौ। [illegible] बहुसेयस्पाः। बहुसे

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

यसीनां। बहुसेयस्यां। शेषं पपीवत्। अतिलक्ष्मीः। अमिवातप्रमी॰
विभाक्ङ्सिवातप्रमीर्निति। शेषं वातप्रमीवि भाक्ते षं॰ ग्रामणी यथा।
लक्ष्मेः अटि वीकारः। तस्य भृजगमः। शेषं बहुसेयसीवत्। प्रधीः।
अविशेषात् तत्वा॰ य्वोनियङ्वटौ। स्वप्रत्यय्यां॰ तस्येवर्णोवर्णा॰
तथातो तेइ त्यातस्यवा॰ नस्ये इयङ्वटौ स्त्र अकारादौ प्रत्यये परे। इति
प्राप्ते। एकनैकाचौ सं॰ योगपूर्वस्य। धात्ववयवसं॰योगपूर्वो नत्वोति
यइउवर्णास्त्र॰ तो यौ यात् स्तर॰ तस्यानेकाचो॰ नस्य यणजादौ प्रत्ययेप
रे। प्रध्यौ। प्रध्यः। प्रध्यं। प्रध्यः। प्रध्या। शेषं पपीवत्। एवं॰ ग्रामणीः॥

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

यैतु क्तसामान्यं। गतिश्च प्रादयः क्रियायोगे गतिसंज्ञाः स्युः॥
गतिकारकेतरपूर्वपदस्य यणानेष्यते। शुद्धधियौ। शुद्धधियः। न
११ भूसुधियोः। एतयोर्न विसुधियानि सुधियौ॥ सुधियः। इत्यादि
सुखमिच्छतीति सुखीः। सुतीः। सुख्युः। सुत्युः। शेषं पृथीवत्। तारा॰
तुर्दिन्वत्। एवं तानादयः। तृज्वत्क्रोष्टुः। असंबुद्धौ सर्वनामस्था-
ने क्रोष्टुरुत्तरस्य क्रोष्टुशब्दस्य तृजन्तवत् रूपं। ऋतो ङिसर्वनामस्थानयोः।
ऋतो ङौ सर्वनामस्थाने च परे गुणः स्यात्। इति गुणे प्राप्ते।

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ऋऊरानरस्य ऋउ॰ स्योनेद स्या॰ व। ऋउ॰ ताना मरानस्याना॰ वाउ स्या उस॰ बुधौ
सौ। अ नृन तवृ स्वरस्न न नेशवस न तज्ञोत पो त प्ररास्वर्ताता॰। अबा रीना मु
पथा या यौ रस्य॰ व यौ सर्वनामस्था ने। क्रोष्टा। क्रोष्टारौ। क्रोष्टारः। क्रोष्टार॰।
क्रोष्टारौ। क्रोष्टून्। विभाषा तृतीयादिष्वचि। तृतीयादि ष्व क्रोष्टु तृतीयादि क्रो ष्वा
तृज्वत्। क्रोष्ट्रा। क्रोष्ट्रे। ऋत उत्। ऋतो र। सि ङसोः। ऋतः उकार एरा स्यात् तु। स्यपरः।
रात्सस्य। रेफात्परस्य स॰ योगा॰ तस्य सस्यौ वलोपो नान्यस्य। रस्य विसर्गः।
क्रोष्टुः। क्रोष्ट्रोः। नुमचिर तृज्वद्भावेभ्यो नुट् पूर्वविप्रतिषेधेन। क्रोष्टूना॰। क्रोष्टरि।
पक्षे हलादौ च रा॰ तृज्वत्। हूहूः। हूह्वौ। हूह्वः। हे हूहूः। हे हूहू हा वित्यादि। अतिचमू

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

धीपौ तरंतां व्रपत्वं स्मृति सीतो तत्र पकं दलु पाते। प्रत्ययलोपे प्रत्यय
लक्षणं प्रत्ययलक्षेत गासित कार्यं स्यादिति। न लोपः प्रातिपदिकांतस्य। प्राति
पदिकस्य कः [illegible] यत्वं तस्य नस्य लोपः स्यात्। सखा। सख्युर्न संबुद्धौ।
सख्युर्न गात्वं संबुद्धिवर्जं सर्वनामस्थानं णित् स्यात्। अचो ञ्णिति
ति अंगं तांत स्य वृद्धिर्भिति णिति च प्रत्यये परे। सखायौ। सखायः। हे स
खे। सखायं। सखायौ। सखीन्। सख्या। सख्ये। ख्यत्यात्परस्य। ख्यति
त्या त्यात्। खीतीभ्यां कृतयणाभ्यां परस्य ङसिङसोरत उः॥
सख्युः। औत्। इतः परस्य ङेरौत्। सख्यौ। शेषो घ्यसखि। पतिः समा

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

स्त्रं। घिसंज्ञः। पत्या। पत्ये। पत्युः। पत्यौ। शेषं हरिवत्। समासे तु भूपत
ये। कतिबहुवचनान्तः। किमः संख्यापरिमाणे डति च। बहुगणवतुड
ति संख्या। डति च। डत्यन्ता संख्या षट्संज्ञा स्यात्। षड्भ्यो लुक्। षड्भ्य उत्तरयो
र्जश्शसोर्लुक् स्यात्। प्रत्ययस्य लुक्श्लुलुपः। लुक्श्लुलुप्शब्दैः
कृतं प्रत्ययादर्शनं क्रमात्तत्तत्संज्ञं स्यात्। [illegible] वेति गौणो प्रा
ते न लुमताङ्गस्य। लुमता शब्देन लुप्ते तन्निमित्तमङ्गकार्यं न स्यात्। क
ति २। कतिभिः। कतिभ्यः २। कतीनां। कतिषु। [illegible] का
स्त्रिषु सरूपाः। त्रयः। त्रीन्। त्रिभिः। त्रिभ्यः २। त्रेस्त्रयः। आमि त्रयाणां। त्रि

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

वाद्यो ढि। अतिक्रा॰ तः सर्वमिति सर्व सतस्तौ अतिसर्वायवाउ ढ। तृतीयास
मासे। सर्वनीमतान। मासपूर्वाया। तृतीयासमासार्थकाको पिन। मा
१२८ सेन पूर्वा या ३ ई३। कास॰ ज्ञोन। सर्व सर्वा सम्मे त न ता॰। वित्ती वा
आसि। वा सम्मेतने। वा सम्मे तंनाः। प्रथम चवन मतयाल्पार्थकतिवयनेमा
सापते अस्य कस॰ कास्यः। प्रथमे। प्रथमाः। नयः प्रतयः। द्वितीये। द्वि
तीयाः। शेष॰। नाम वतान मेन माः। शेष॰ सर्ववत्। द्वितीयस्या इत्युका। द्वितीय
स्मै। द्वितीयायेत्या ३। प॰ वं॰ तृतीयः। निर्जनः। जनाया अन्नसन्नतनस्या।
क नाराबास्य अन्नस्वा ज्ञाते ३। विनपद॰ गाथिकानेतस्यवन ३॰ तस्यवा। ना ३

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

रूपमानस्याऽरीत वर्णितं। पकेत्याविकेतुं मननस्य वा। तिङ्नाराबदस्य अ नस्य।
निर्ह्रस्वौ। निर्ह्रस्वस्य इत्यादि। प स्ते विद्धला द्यौ वन्नाभवत्। विखपाः। दीर्घा ऋस्य कि
वा। दीर्घा ऋस्य इ विवनपुवस्य वर्णदीर्घः। वथिः। विखपौ। विखपाः। विखपा०। विख
पौ। ऊड्डन् ७० कस्य। स्याद् पं०च ववना निस्य वर्ना न स्थानस्य संज्ञा निरुक्त क्लीवस्य।
स्यात्। द्विस्वर्ना मास्थाने। कप्रत्यया वधिष्वस्यात्। द्विस्वर्ना मस्थाने पूर्वव
ऽ०स्यात्। यवितं०या। द्विवर्णा। द्विकः प्रत्यया वधिष्वस्यात्। द्विस्वर्णा भस्था
ने पूर्वतें०स्यात्। आ कजानाऽका संज्ञा। इतरुध्यं० कजनाः क मथानयाऽत्यस्य
प्रोगौ कस्यैकै वर्सं० का के या। यापना नवकारा। तेन राण्णा गा वा वितसं०ज्ञै ॥

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

वनपरत्वं। आतो धातोः। आकारान्तो यो धातुः स्तरं॰ तस्य तस्या॰ तस्य
११ लोपः। अलोन्त्यस्य। विश्वपः। विश्वपा भ्यामित्यादि। एवं शं॰ख॰ध्मा इत्यादयः। धा
तोः किं। हाहान्। आत इति योगविभागेनेत्यर्थो नपालोपः। क्वचित्। क्वः। रनः।
हनिः। हती। हरिणा। ह्रस्वा॰ तस्या॰ तस्य गुणः। हनयः। ह्रस्वस्य गुणः। सं
बुद्धौ। हे हरे। हे नि॰ हनी। हनीन्। शेषो घ्यसखि। शेष इति स्पष्टार्थं। ह्रस्वो
या विद्युतौ तत्र॰ तत्सखि वर्ज॰ घिसं॰ज्ञं॰ स्यात्। आङो नास्त्रियां। घेः परस्य
अत्रैना स्यात्। स्त्रियां। आदितरसं॰ ज्ञाकारं॰। हरिणा। हरिभ्यां। हरि

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तिः।पेटिति।प्यस्०कस्पा।टितिस्य।प गुणाः।पवो।यवायावः।सनचे।सनित्वा०
क नित्वाः।गुणोकते।टि स्पटस्पौस्वा।पये।पस्य टस्पौन तिपुर्वउपमे का३रा·
स्पातु।कनेः।क थोः।कनीणा०।अ ब्रुपेः।उ३थमा।अतटस्थो टे नौतु।पे
नतु।दे नौ।दनिषु।पव०क वा।३यः।अ. टनं टस्यौ।स्वरूप न०गस्पानयाउ
रो।स्०बुऔसौ।।अ०त्वा३लः।पुवेकाणि उपथा।स०कस्पातु।सर्वनामस्थाने
वास०बुधौ।।ना०तस्पो।पथावा।ऽ।पोस०बुधौ सर्वनामस्थाने।अपक्रु पका
लस्य स्पायः।कन्चात्योऽ।प्यहिस्तितस्पापक्रु०चलु।दल०तात्मन०ऽ।धैयो

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

नो। अवस्याने रुला०व नो वा। ना मा तु। ना मा ऊ। ना मा त्वा०। ना मे त्वाः। ना मस्य
१६ अ॑सित्व मि अतो० गस्यै का नः। ना मे यो ः। य्रस्वन धा पो नु तु। य्रस्वा० ता० अ०
ता रा व०ता त्वा० गा ता नस्या मो नु ऊ ग मः स्पा नु। ना मि ना मि प ने ज्ञ अ०
ता० गस्य न ३ र्षः। ता व०। ना मा ता०। ना मे ता म यो ः। एत्वे कृते। आ ३ रा ३ प्रत्य
यो ः। ३ ता कु त्वा०। पनस्या प ३ ०। तस्या ३ रा प्र त्य या व यं व स्व यं स्यस्त्र स्या मु
थन्या ३ रा स्या ता ३ व (द्वित स्य स स्या ता ३ रा प व पः। ना मे षु। प व० अ त्वा ३ यो
प ३० ता ः। स्व वा ३ नि स व ना भा नि। स्व वा ३ निरा द्वा नु पा पि तां स्य व ना भ र्ग स्या न
स०का निस्यु ः। स र्व विद्व। ३ ता। ३ त या ३ त न ३ न मा। अन्या। अन्या। अन्य तन। ३ त न। त्व

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तु। त्व। नेम। सम। सिम। पूर्वपरावरदक्षिणोत्तरापराधराणि व्यवस्थायामसं १०
ज्ञायाम्। स्वमज्ञातिधनाख्यायाम्। अन्तरं बहिर्योगोपसंव्यानयोः। त्यद्
तद्। यद्। एतद्। इदम्। अदस्। एक। द्वि। युष्मद्। अस्मद्। भवतु। किम्। असर्वसंज्ञा। अद
न्तात् सर्वनाम्नो जसः शी स्यात्। अनेकाल्त्वात् सर्वादेशः। सर्वे। सर्वनाम्नः स्मै। अत इ
ता सर्वनाम्नो ङे स्मै स्यात्। अतः सर्वनाम्नो ङे स्मै। सर्वस्मै। ङसिङ्योः स्मा
त्स्मिनौ। अतः सर्वनाम्नः ङसिङ्योः स्मात्स्मिनौ स्तः। सर्वस्मात्। आमि सर्वनाम्नः सुट्
अवर्णान्तात् सर्वनाम्नो विहितस्य आमः सुडागमः स्यात्। एत्वषत्वे। सर्वे
षाम्। सर्वस्मिन्। शेषं रामवत्। एवं विश्वादयोऽप्यदन्ताः। उभशब्दो नित्यं द्विवचनान्तः।

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

उत्तौ ७ उतात्मा०१२ उत्तयोः ७ अस्येद पाको कः अर्थः। उतस। उतमौ। प्रत्ययौ। प्रत्य
१९ यग्रहणोतदंतग्रहणमिति तदंता ग्राह्याः। नेम इत्यर्थे। सम सर्वपर्यायः
तुल्यपर्यायस्तु न। समानामिति ज्ञापकात्। पूर्वपरावरदक्षिणोत्त
रापराधराणि व्यवस्थायामसंज्ञायां। ७ एतानि व्यवस्थायामसंज्ञायां
सर्वनामसंज्ञानि स्युः। तास्वविधेया। प्राप्तसंज्ञा स्या जसि वा। पूर्वे पूर्वाः। स्वा
भिधेयापेक्षावधिनियमो व्यवस्था। व्यवस्थायां किं। दक्षिणा गाथकाः। कु
शला इत्यर्थः। स्वमज्ञातिधनाख्यायां। ज्ञातिधनान्यवाचिनः स्वश
ब्दस्य प्राप्तसंज्ञा स्या जसि वा। स्वे। स्वाः। आत्मीयाः। आत्मान इति

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

घाऽऽलि तिथनान्नवा विनुस्तुस्थाः। ला तयोर्घावा। अं॰ तत्र॰ बहिर्योगोपसं॰
व्यानयोः। बाह्ये परिधानीये वार्थे अं॰ तत्र स्व बाह्यपात्सा सं॰ ज्ञा सा असि
वा। अं॰ तने अं॰ तौनावा म स्याः। रा स्या इत्य घिः। अं॰ तने। अं॰ तनावारा
त काः। परिधानीया इत्यर्थः। अं॰ तर मिति गणसूत्रे अपुरीति वक्तव्यं। अं॰
तराया॰ पुरा। पुर्वादित्योन व्यो वा। प तयोरसिद्धेरस्मात् स्मिनौ स्तः। वा। पूर्व
स्मात्। पूर्वात्। पूर्वस्मिन्। पूर्वे। पूर्वपरादीनामपि। राषं॰ सर्ववत्। सं॰ज्ञो
पसर्जनीभूतास्तु न सर्वादयः। सर्वनामसं॰ज्ञाः। सर्वनामकार्यत्वेत्स्मैस्य

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

त्वास्त्वस्मित्वा॰ त्वास्वरसोसा॰ स्योःस्त्र शास्त्र औं ऊ रवावघमा।अं॰ औ हराश्च।
द्वितीया।हत्वा॰ तिसु।तसीया।२ त्वा॰ त्वास्।वतुर्थी।२स्मित्वा॰ त्वास्।पं॰ चमी।
७. ८४ रसु।योस्व न्या॰।षष्ठी।हि योस्वरस्व श।सप्तमी।यप्राति पादिकात्।२०॰त्ता
गवेश्ता त्वाति पदिकाव पत्रेस्योस्य व्रतमाद्यः।सुपः।सुपश्चीति।नी
तावचनान्येकवचनद्विवचनबहुवचनसंज्ञाद्यः कयोर्द्विवचनैकवचने।द्वित्वै
कत्वयोर्नेतेस्तः।विरामोवसानं।वार्णानामभावोवसानसंज्ञं स्यात्।
त्रत्वविसर्गौ नामः।अयोगवाहानामस्योपरि राष्ट्रवैतिकार्णोय
मानस्वानविसर्गजिह्वामूलीयोपध्मानीया अयोगवाहाः।तेनेद

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

विसर्गस्य यत्वा उन त्रिवेति द्वत्व उ रै ना मः। स्त्र नु पा ताः मेक रो ष १ क वितक्वौ। एक
वितक्वौ वा नित्स नु पा ताः मेव रुष्टा नि तेषा मेक दव रिष्यते। यक्रि ष्यते तल्लु
प्य मा नाघ्रक्वि निथा या प्रघ मयोः पूर्वसवर्णः। अकः प्रघमा द्वितीया यो नवि
पूर्वसवर्ण दीर्घः। नु पा का रो रां स्या तृ। इति प्राप्ते ना दि चि। आदि चि नपूर्वसवर्ण
दीर्घः। वृद्धिरेचि। नामो। वद्ध्रु वव रु ववमेः। वृद्धिः प्रत्यया भौ वृद्धि उ। तौ रसः। वितक्रि
यां। स्यप्से वितक्रि सः क्वौ स्तः। न वितक्वौ तस्माः। वितक्वि स्पो स्से व न स मा नेतः।
इति सस्य नेत्वं। नामाः। एक ववनं स ंबुद्धिः। सं बोधने प्रघमा या एक ववनं
सं बुद्धि स्यात्। यस्मात्प्र त्यय विधि स्तदादि प्रत्ययेंगं। वः प्रत्ययो यस्मा

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

क्रियते। तत्र शिराबाहुपं तस्मिन्न्यत्र त्वचैव तेषं गसं॰ कं स्यात्। हेदुहस्ता सं॰बु
ध्येः। ए॰८॰ ता॥ धूस्या॰ ता॥ बा॰ गा॥ यत्नपो तेसं॰बुधे स्वेत॥ देना मे धेनामौ देना
१५ नामाः। अस्मि पुरुः। अकोमन। विपर्ये पुवति पमे कादेराः स्यात्। नाम॰। नामौ।
लरा कृतयिते। तयितव अ ब्रत्याया ष्मात लकव गाइत स्पष्ट। तोस्मात्कृरणो। नः धं॰
स्रा। पुर्वस्व गाडी चातिसने। वः रा सां सस्त स्प न स्पष्टा त्व॰ सा। स्मत कृ पार्ष्म वाये
पि। अहकृ व्गपवर्गमाअ मा। व तैवास्ते सम स्तैर्य घा सं॰ त व॥ नलते स्व वा
वधानं विवषात्मा॰ पत्रस्पोन स्पमास्पाह्न मानवाह्तिप्रात्पेपता॰ तस्मात
स्पात्तो न। हा॥ ५ हि ५ रवा। मिना स्माः। औं ३॰ ता ३॰ गा॥ हृरीमा स्मिशादुयः॥

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

त्वं स्यः। नामेता। रूपिवायजाहौसृपातो॰ गस्याणीर्व्यः। नामा त्माणं। आतो तिस्य
ए स्यां। अतो॰ गात्पनस्यात्तिस्य एस्पा तां। अग्रं॰ तात्तिस्य एस्या ईराः। अनेकालुरा
स्य वैस्य। नामैः रे यः। आतो॰ मातनन ए आदिरां स्यात् तां स्याक्निवत्ता ईरो नल्लयौ॥
मा ईरां स्यान्निवस्यान्नहै[illegible]याः स्यात्नुता नवेर्व यौ। इति स्याक्निवत्ता अपि वेति
नीष्यः [illegible] सं॰ निपातनस्तौ विधान
नियतं॰ तद्धितात् स्यात्। उतित्पन्तिताषाया स्यापकेन स्यात्प्राप्तौ कृत्वायकृमता
इति निरैरो दीर्घः। नामा या। नामात्मां॰। बहुवननेकालेता। नाला तै बहुव
वने स्पाता॰ गस्यएकान स्यातां। नामे त्याः। रूपिकं॰। पवघ॰। वार्वसा

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

कोऽस्त्येकः। तपदां तां॥ गौरीभ्यां त्वदं तां कृपयैव । लक्ष्मीकृपया। लक्ष्मीकृपया॥
७१ इति हलसंधिः॥ विसर्जनीयस्य सः॥ सनिपर्वे। विष्णुस्त्राता। सपरे सानि विसर्जनी
यः॥ रापरे सत्वे विसर्गस्य विसर्गो नित्यं कः स्तनः॥ सः अग्निः॥ पुनाप
नः स सोत तां॥ वा तानि॥ रानि परे विसर्गस्य विसर्गो वा। हरिः शेते। हरि
श्शेते। सपरे रानि वा विसर्गलोपो वक्तव्यः॥ हरिः स्कुन्दति। हरिः स्कुन्दति।
हरिस्स्कुन्दति। ससजुषो रुः॥ पदान्तस्य सस्य सजुषश्च रुः स्यात्॥ अतो रोर
प्लुतादप्लुते॥ अप्लुतादतः परस्य रोरुः स्यादप्लुते अति परे। शिवोऽर्च्यः॥ अतः किं॥ दे
वा अत्र। अप्लुते किं। एहि कृष्ण अत्र। अप्लुतात् किं। एहि सुस्रोत अत्र स्नाहि। अ

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तस्याश्चिथलात्तः चन्नोयं॰। अप्लुता॥३ तिविशेषणोततस्त्रामघांतात्स्यथवं॰
तपरकरणास्य तन्त्रात्मघर्ग्दीर्घ तत्स्यावर्णितार्थकात। अप्लुतेति किं॰।
तिष्ठतु पयस्आग्निरत्ता कुरीत। अप्लुता॥२ ततः परस्य रोरुस्याधशि परे॥ शिवो॰
धः। तीन नाम पाक पूर्वस्य योशि॥१ तत्पूर्वस्य [illegible] नो यर्ह ईरो शि परे।
देवा॥ उरः। देवाद्यक्ष। तास्र। तमोस्र। अभ्रौ स्रू इति सा॰ तानि पाताः॥ तेषां॰
त्रेवेयत्वेवकृते। व्योर्लघुप्रयत्नतरः शाकटायनस्य॥ पराः॰ तयो वकार यका
रयोवर्लघुश्चारणोः वै पौवास्तो शिपरे॥ ओतो गार्ग्यस्य। पदा॰ तस्य लघुप्रयत्न
स्य यस्य॰ नित्यं लोपस्यात्। भो अच्युता। लघुप्रयत्नतरपक्षे। भोयच्युतापदा॰

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तस्य ङिः। तोयं। हलि सर्वेषां। भो भगो अघो अपूर्वस्य योऽशि। यस्य लोपः स्यात् ति
०२ सर्वेषां। भो देवाः। भगो नमस्ते। अघो याहि। देवा यान्ति। रोऽसुपि। अह्नो रेफादेशो न
७१ तु सुपि। अहरहः। अहर्गणः। असुपि किं। अहोभ्यां। अत्राहन्निति रुत्वं। रूपरा
त्रिरथन्तरेषु रुत्वं वाच्यं। अहोरूपं। गतमहोरात्रिरेषा। एकदेशविकृतन्याये
नाहोरात्रैः। अहोरथन्तरं। अहरादीनां पत्यादिषु वा रेफः। विसर्गापवादः। अहर्पतिः। अहःप
तिः। पक्षे विसर्गोपध्मानीयौ। रो रि। रेफस्य रेफे लोपः। ढ्लोपे पूर्वस्य दीर्घोऽणः।
ढरेफयोर्लोपनिमित्तयोः पूर्वस्याणो दीर्घः। पुनारमते। अणः किं। वृढः। मनस्र
थ इत्यत्र रुत्वे यत्वे च कृते हसि चेत्युत्वे। रोरीति लोपे च प्राप्ते। विप्रतिषेधे परं कार्यं।
तुल्यबलविरोधे परं कार्यं स्यात् इति लोपे प्राप्ते। पूर्वत्रासिद्धमिति रोरीत्यस्या=

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

सिद्धलाडु त्वमेव। मनोरथः॥ एत तदोर्दोः सुलोपोकोरनञ्समासेहलि॥ अककारयोरेतत्तदोर्यः सुस्तस्य लोपो हलि। न तु नञ्समासे हरषेविष्णुः। स एष शंभुः॥ अकोः कि। एषकोरुद्रः। अनञ्समासे कि। असेः शिवः। हलि किं एषो त्र। सोचि लोपेचेत्पादपूरणं। सदुत्यस्य सौ लोपस्यादचि पादश्चेल्लोपे सत्येव पूर्येत। सामामविद्धि प्रभृतिं यद्धी शिषे। सैषदाशरथीरामः॥ इति विसर्गसर्गसंधिः॥ ॥अर्थवद्धातुवर्जप्रत्ययः प्रातिपदिकं। धातुं प्रत्ययं प्रत्ययांतं च वर्जयित्वा अर्थवच्छब्दरूपं प्रातिपदिकसंज्ञं स्यात्। कृत्तद्धितसमासाश्च॥ कृत्तद्धितांतौ समासाश्च। तथास्युः प्रातिपदिकानीत्यधिकृत्य। स्वौजसमौट्छष्टाभ्यांभिस्ङेभ्यांभ्यस्ङसिभ्यांभ्यस्ङसोसांङ्योस्सुप्॥ ...

च्या

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

सियः।यै।नेयं३ वं३ स्थानाव।स्त्री।उयं३वदो।स्थातिर्यो।स्त्रावी३ तौनरीस०
स्रौनस्त्रौनतुस्त्री।के स्नीः।स्नये।स्नये।स्नयाः।स्नयः वा।मि।उय३व३
७९ ३५ स्थानौ स्थ्रा स्पौ यवा।मा।नरीस०स्रौनतुस्त्री।स्नी।।।।०।स्नयां०।स्नयो।
थेनुर्मतिवत्।।स्त्रियां०वा।स्त्री वा।वी।क्रोकुरावा।स्त्रिरु०तव३प०लनते।न्हेत्मो
दीघ।न३०ते।तेना०तेतन स्व।स्त्रियां०दीघ।क्रो।स्त्री।गौ।नीवत्।नुः।स्नीवत्।स्वय०
यं०तुः घ०वत्।।नषट्स्वस्त्रा।३ न्नाः।४तो।दीघ।पौ।नस्त्रः।स्वस्त्रौ।तिस्त्रः।स्वेतस्रस्व
नन्का०।।३ दितातर्या।यातामातेति स्त्रैनेस्वस्त्रा।३ यन्।ादृताः।स्वस्ता।स्वस्रा
नौ।मातापितवत्।।रा।सिमातृः।पौ।गोवित्।नाः।घ०वत्।नौ।ग्लौवत्।।३ न्नञ०तास्त्री

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

लिं॰ गाः॥—॥स्त्रीः॥—॥ततो न॥ अतो॰ म॥ क्लीबात् स्वमोर्मस्यात्॥ ज्ञा न॰॥ वद्
द्धस्वादितिसूत्रस्य॰ बाधलोपः॥ ज्ञानं॰ नपुं॰सकाद्वा॥ क्लीबा औटः शी स्यात्॥ त्त
सं॰ज्ञायां॰॥ यस्येति च॥ ३॥ ईकारे तद्धिते च तस्य वा॥ र्त्तिवाप्ता यो लोपः॥ ३ ते
लोपप्राप्ते उं स्यात् प्रतिषेधः॥ ज्ञाने॥ जस्शसोः शिः॥ क्लीबात्तसौ शिः स्यात् स्वर्वना
मस्थानं॰॥ नपुं॰सकस्य झलचः॥ झल॰न्तस्य अ॰ तस्य क्लीबस्य नुमागम
मः स्यात्॥ सर्वनामस्थाने॥ सि॰ वो॰ ता तस्न॥ अस॰ मर्थो यो॰ तस्य स्तस्य समा
तान स्त स्तस्यैवा नात्वयवो मितस्यात्॥ उपधादीर्घः॥ ज्ञानानि॥ पुनस्तद्वत्॥ शेषं॰
पुं॰वत्॥ एवं॰ धनवनादयः॥ अद्ड्डतरादिभ्यः॥ पं॰चभ्यः॥ क्लीबेभ्यः स्व
स्वमोरद्ड्डादेशः स्यात्॥ २॥ इति

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तस्य टेर्लोपः। कतरत्। कतरे। कं ते। तैः कतरैः कतरान्। ...। कतरत्। डोः पुं
१८ पुंवत्। कतमत्। इतरत्। अन्यत्। अन्यतरत्। अन्यतमत्। अस्यपत्। अन्यतमस्मि
७९ तैर्वा। एकतरात्। प्रतिषेधः। एकतरं। ह्रस्वो नपुंसके प्रातिपदिकस्या
ऽन्तः। तस्यैव। सौ पुं। ज्ञानवत्। स्वमोर्नपुंसकात्। लुक्। वारि। इकोऽचि विभ
क्तौ। इमं। तस्य क्लीबस्य नुम्। वारिणी। तक्को। वारिणी। वारीणि। न लुमताङ्ग
स्यानित्यत्वात्। पक्षे संबुद्धिनिमित्तो गुणः। हे वारे। हे वारि। वृद्ध्यौत्व
गुणो प्राप्ते। वृद्ध्यौत्वतृज्वद्भावगुणेभ्यो नुम् पूर्वविप्रतिषेधेन। वारिणा। वारि
णः। वारिणोः। नुमचिरेति नुट्। वारीणाम्। वारिणि। हलादौ। हरिवत्। अनादिर

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

भृता षितपुंस्कं पुंवद्गालस्य। प्रवृत्तिनिमित्तैक्ये भाषितपुंस्कमितं क्लीबं पुं०
वद्गावचि। अना ३ ये अना। ३ने ३त्ना। ३रो षं०वान्निवत्। यन्निमित्तमुपा
य पुं०स्त्राबाः प्रवर्त्तते। नपुं०सकोपतद्वेह्रस्या ३ कृपुं०स्कं तज्ज्वते। पीलुवृक्षः
तत्पीलं०पीलुतस्यै पीलुने। अवनपुं०वत्। प्रवृत्तिनिमित्ततेगात्। अस्त्रिय
सक्थ्यक्ष्णामनङ्तः। तृतीयादावचि। अल्लोपोन अं०गावयवो सर्वनामस्थान
यज्ञा ३ स्वा ३ पनो यो नुम् तस्याकारस्य लोपः ३ अस्थ्ना ३ अस्थ्ने ३ अस्थ्नः ३ अस्थ्नोः। विताको
टिस्यो:। अं०गावयवो अस्था ३ ग्रता यपनो यो न तस्याकारस्य लोपो वा टि
रुयो:। ३ अस्थ्नि ३ अस्थिनि। शेषं वारिवत्। ० एवमस्थिसक्थ्यात्तः दधिसक्थ्यपनी।

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

सथीनि। देसथे। देसथि। सथनेत्मा। ३। मथमथनी। मथुनि। देमथो। देम
थ। एवमं। वा। ३। पनः सल। सलमी। सलुनी। सलेनेत्मा। मिथान। थानती। पाः
१९ नृतामि। देथानः। देथानृ। पानृतामं। एवं। लानकर्तृ। रिपः। एवउच्च स्वागरो।
ऋपऋपनी। ऋपुनि। ऋपनेत्मा। ३। घनिघ्र। निताती। घ्रनी। ति। घ्रनिती। एकदे
वा। विकृतमनन्मवेत्। घ्रनीतामं। घ्रनीतामं। सनि। सनी। सनि। नीसनु। बि। सनने
त्मा। ३।। इत्यंक्तानयस्वकलिंगाः।। लोकंःभ। कालिपराःतेवा। लप
लिह। लिनौलि। कः। लिङत्मा। लिङ्। तरे। पीतौ। पः। कालिपराःतेवो। परे
[illegible]

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

रारेथीतोर्दस्याप्तः।पकारोबरोतभ्रु रुषं तस्यदस्यौथालवयवस्थे कारो
रुषं तस्यबरोतभ्रुसेथ्व ११। तेवौ।उदकाप्रेरावज्ञावेनपा।ववयवत्वा
तेभ्रुतावः।पुकथ गा।उसौ उदः।पुस्ता।।रुथ ज।वा।उदमयस्नुदत्तिदा।पृषी
उरेपवा।पः।कालपरा।तेवा।पुक।पुन्ना।पुह।पुउ।उसौ उदः।पुस्ता।।पुत्रा।
पुरुपुत्था।पव।मक।पालारेः पः सः।स्वकस्वमौ।स्वउपवः।स्वरु।विस्ववात
रूपताः।सः।प्रसानता।।वादरुरु तस्यवादः।सः।प्रसानता।रुरु।सः
प्रसानाताव।सः।प्रसानताम् रवि पुवमिकारेराः।वपिः।वस्वौ सः। इला
[illegible]दा।वतुनन्नउ दोनाम् रातः।राक्षा।स्याने।स्याव नउदः।मनम।आकी
।स्वतु

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

नपो नितिसृचतसृनादित्य थिकानारवर्णोन्त्सानो यं नुम् । अतो विशेष विहिते
नापि नुमाभ्यां न बाध्यते । अस्माद्बनुमनबाध्यते । संयोगान्तलोपः । नुम्वथिस्सा
७५ म घा । वक्सस्संश्वित्ति लं न । संयो गा । तस्यलोपस्यासिद्धत्वात् नलोपो न । अनड्वां
नु । अनस्सं न यो ब तु न नडुहो । हे अनड्वान् । अहे अनड्वाहौ । अनडुहः । वसुस्रंसुध्वं
स्वनडुहां दः । स्सां तखं वसंतस्य सं सोरे रुः पदां ते । अनडुत्वम् । इत्यादि । पदां
ते किं । स्रस्सं । ध्वस्सं । स्रदः सा [illegible] ः सः सा ० रुपस्यस्रदः सस्य मुर्धन्यादे
राः । तुनाषात् । तुनानादौ । तनाषाका । इत्यादि । विभोत । विविभाति ष
पादिकस्यो हूपाहो । स्पो । स्तु इवौ । इवतवादि । विविभ्राति पदिकस्योहपात् ।
[illegible]

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

र्षिखा। पत्नासा मौनुञागमः। नषाम्नोनोतोः समानपदे। व्रज्रणि। नोःस॰
पानेनैव विसर्जनीयः। सु। पावतुः। मोनोधातोः। पदांते। प्रशान्। प्रशामौ
। किमंकः। वितकौ। कः। कौ। केइत्यादि। इदमो मः। सो त्यदाद्यत्वापवादः। इतो
पुंसि। इदम उ औ। इसो पुंसि। अयं। त्यदाद्यत्वे। अतो गुणे। अपदांता
द्गुणो परतः पररूपमेकादेशः। इत्र। इदमोऽस्य मस्मादिति क्तो। इमौ।
इमा त्यदाद्यत्वं। शेषं पूर्ववत्। नास्त्वीत्यदाद्यन्तस्य गः। अनाप्यकः। अककारस्य इ
इमनेन। पविक्लीते। आबितिप्र [illegible] त्वात्। अनेन हलि लोपः। अकोका
रस्येदम इदो लोप आपि हलादौ। नानार्थके लोति विधिवन्नत्यात्मिविकाले।

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

भाष्यं तत्रैकस्मिन् । प्रकस्मिन्क्रियमाणं कार्यमादावित्वं तद्वचनस्मात्
सु । पा । वे । ति । रा धः । आत्मा । नेदमदसोरकोः । अककारयो निदमसोरिति
त्वे सुनस्यात् । प्रतिः । अस्मै । प्रत्ययः अस्मात् । अस्य । अनयोः । एषां ।
अस्मिन् । अनयोः । एषु ॥ द्वितीयाटौस्स्वेनः । इदमेतदोरन्वादेशे ॥ किंचिद्वि
कार्यं विधातुमुपात्तस्य कार्यान्तरं विधातुं पुनरुपादानमन्वादेशः । य
था [illegible] नेन व्याकरणमधीतं एनं छन्दोऽध्यापयेति । अनयोः पवित्रं कु
लं । एनयोः प्रभूतं स्वमिति । एनं पनौ एनान् । एनेन । एनयोः । नाम । न
कुथ्योः । नस्य [illegible] पो । नकौसं [illegible] । देनोऽन् । यावत्तन्त्वदे प्रतिबन्धः ॥

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ब्रह्मनिष्ठः। राजानौ। राजानः। राजानं। राज्ञः। नलोपः। सुप्स्वरसंज्ञातुग्वि
धिषु कृति। सुब्विधौ स्वरविधौ कृति। राजाश्वयोः वनलोपोसिद्धः। राजन्वत्सरा
जास्वरत्वात् राजे। इत्यसिद्धत्वात् त्वमेव मैत्र्यं वन। राजत्वा०। राजत्तिः। रा
ह्निनाह्नि। यज्वा यज्वानौ। यज्वानः। नसंयोगाद्वमन्तात्। वमा०तसं०
योगादनोकारलोपो न। यज्वनः। ब्रह्मण्वा०। ब्रह्मणः। ब्रह्मणा। इन्हन्
पूषार्यम्णां शौ।। एषां०सावेव दीर्घो नान्यत्र। सौ च।। इन्हादीनामुपधाया दीर्घः
स्यात् असं०बुद्धौ सौ परे। वृत्रहा। हे वृत्रहन्। एकाजुत्तरपदे णः। एकाजुत्तरपदं
यस्य तस्मिन् समासे पूर्वपदस्थान्निमित्तात्परस्य प्रातिपदिकान्तस्य तद्ध

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

स्यस्यनस्य णत्वं स्यात । वृक्षकाणौ वृक्षकाणः । कोऽर्थः ते आह्ने ७ । टिति ति
तिक प्रत्यये नेवपनेवदः ते दस्य कुत्वं स्यात । दन्तैः । उपसर्गस्था निमित्ताय ते
२० नस्य णः । प्रणमति । अन्तर्वस्य दः ते न तु वस्यैव नस्य णो नान्यस्य । प्रण
तिष्ठो न । विनागसामस्थाद्दिनः तनस्य विधिर्वर्तते वर्तते प्रातपेथा वेति न्यायः बाध
नाकुमति वेति णलोप निवर्तते । वृक्षनु इत्यादि । एवं राजन् । वसास्वनु । अर्थ
मनुपुवनु । मघवा बहुलं । अघवन राज्ञस्य वा तु इत्यं तादेशः । .... उनि
इवा । सर्वनामस्थाने धातोः । अथाते उगितो नलोपिनो वते स्वेनमस्था
सर्वनामस्थाने । मघवान् । उपधादीर्घः कर्तव्यः । सं योगान्तस्य लोपस्य ।

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

सिध्वंनतवतिबद्रुलक्षेयदाति। सख्यवंतं सख्यवतः। सख्युवत्सां। तवाताँवेस्हि
नाऽऋवत। खयुवेसख्यो नामतद्यिते। अक्षं तानां तानामेषामतद्यितेपनैसं प्र
सानताः स्पा वा। सख्यो नः। सख्यवतां। पृवं खनु। युवद्र। नअं नसानतोस प्रसा
नताः। युनः। युवत्सा। सितपा। रा। अवा। सेसवनो। अवातोस्ल कावंटः। नटटान्तादि
तस्माधिनं तस्य कातुरुसं तारेसौ नतसौ। अवंतौ। अवंतः। अवत्सां। पाधिम
पातुसामावु। सौ। उवाहावेनामस्थाने। पघाटेः। घो घः। पथिमथोस्थस्पा
घारेसः। स्पोहावेनामस्थाने। पं घाः। पथानो। तस्य हेलोपः। पघाटेः। पघः। प
थितसां। पथित्वाः। पवं मथाः। उतसाः। तां ताषष्ठ। पां तानां नावस्वसं स्थाषट्
सं स्वसप्ताव। पं वा पं वतिः। पं वत्सः। नोपथस्याः। नां तस्य पथायाशीकौ
नाभि। पं वानां। पं वसु। असनमावित्तकौ। उलातौकास्पात्र। असातनाउ

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri